

Olav W. Bertelsens tale ved March for Science

Taler

Olav W. Bertelsen
Fællestillidsrepræsentant for
Akademikerne ved AU

Dato

22. april 2017

Sted

Klostertorvet, Aarhus

Dansk Magisterforening yder væsentlig økonomisk støtte til March for Science i Danmark, fordi det er vigtigt at gøre opmærksom på at videnskab og viden er fundamentet for et demokratisk samfund, præget af fremskridt. Som Danmarks dominerende universitetslærerfagforening slutter vi op når der slås et slag for videnskaben. Det er jeg rigtigt glad for.

Og hvorfor står vi så her i dag? Hvorfor står jeg her?

For 14 dage siden bragte Videnskab.dk nogle udtalelser af en trafikordfører, Christian Pihl Lorentzen, der ikke mente at der var belæg for at sige at højere hastighederne på motorvejene ville føre til flere dræbte. For mig var det meget rystende læsning.

»Jeg læser meget forskning og videnskab» sagde Pihl Lorentzen, »og det er skam interessant, men det skal også kombineres med det virkelige liv. Nogle gange kan forskerne se tingene lidt for meget fra en osteklokke. Jeg har haft et langt liv på landevejene, og det er det, jeg bygger min opfattelse på,«

Ordføreren fortsætter med at sige at han godt kender til teorier om kinetisk energi osv, men antyder samtidigt at det jo ikke har noget med virkeligheden at gøre. Men virkeligheden er lige netop, når forskerne undersøger den helt konkret ude på vejene, at højere hastighed betyder flere dræbte. Det bliver politikerne nødt til at anerkende – han kan ikke bare lave sine egne alternative fakta.

Pihl Lorentzen siger videre, i same interview, at forskerne må forstå at det er politikerne der bestemmer – at sådan er demokratiet. Og det har han ret i – det

tror jeg ikke at nogen af mine forskerkolleger betvivler. Men politikerne bliver så nødt til selv at stå på mål for deres politik. Så må de sige ”vi ved godt at flere vil blive dræbt, men vi synes at det har stor værdi at man kan køre stærkere på motorvejene. Det er det vigtigste for os”. Det nytter ikke at de tror at de kan dække sig ind under hjemmelavede, eller forvrængede fakta.

Og jeg skal i øvrigt beklage at det lige er Pihl Lorentzen der bliver hængt ud her. Det kunne have været så mange andre hele vejen rundt i Folketinget, men eksemplet her er bare meget klart.

Det at forskning bliver forvrænget og misbrugt i en politiske forhandling oplevede vi også da nogle af de kolleger som jeg er fællestillidsmand for kom under pres i forbindelse med Landbrugspakken. Her havde ministeriet selv forandret de rapporter og konklusioner der var kommet fra forskerne og det brugte regeringen så som forskningsmæssigt grundlag for at lempe kravene til landbrugets udledning. Og man forsøgte at få forskerne til at undlade at komme med korrektioner ved at henvise til at de var kontraktmæssigt bundet til at vente med at udtale sig til efter at der var indgået forlig.

Man kan sige at det var en krænkelse af forskernes ytrings- og forskningsfrihed, og at det var synd for dem. Det var det bestemt også. Mange af dem havde det rigtigt skidt med det. Men det værste var effekten på den politiske beslutningsproces – betydningen for demokratiet. Det, at det fulde vidensgrundlag er tilgængeligt for alle i den politiske proces. Det er det der er forskellen på et oplyst demokrati og så en anden samfundsform som jeg stadig ikke ved hvad jeg skal kalde.

Fri forskning er ikke bare den enkelte forskers frihed til at lave hvad han vil. Nej, det handler i meget højere grad om retten, og pligten, til at råbe vagt i gevær. At korrigere politikernes udlægninger når det er nødvendigt.

Det er derfor positivt at der nu er blevet lavet en standardkontrakt mellem miljøministeriet og flere af universiteterne der sikrer at forskerne kan udtale sig om den forskning de har lavet som led i lovforberedende arbejde. Og i særdeleshed at de kan udtale sig inden der indgås bindende politiske aftaler.

Men det er ikke bare politikerne der i dagens Danmark fordrejer og underkender forskningens resultater. Vi ser for tiden en skræmmende bevægelse hvor flere og flere forældre vælger ikke at få deres børn vaccineret mod de meget

alvorlige sygdomme, Mæslinger, Fåresyge og Røde hunde. Dermed udsætter de ikke bare deres egne men også andres børn for livsfare. Jeg har ikke forstået hvad der har startet denne bølge, men den er et tegn på det ikke bare er politikerne der sætter følelser og meninger over forskningsbaserede fakta.

Så det er altså ikke bare fordi, at USA har fået en ny præsident der vil lukke munden på de kritiske forskere, og i øvrigt opererer ved hjælp af alternative facts, at vi står her i dag.

Og så til det lidt mere kedelige (og måske forudsigelige).

Det er ikke bare lukkethed, forvrængning og underkendelse der er et problem for Danmark som videns- og faktabaseret samfund. Videnskab kræver, at vi investerer i og understøtter den frie forskning, så de gode ideer får mulighed for at blomstre – også selvom der ved første øjekast ikke kan tjenes penge på dem. Det har afgørende betydning, at samfundet også tør investere i forskning, der rækker ud over den næste valgperiode, så vi hele tiden er på forkant med udviklingen og opnår resultater, der ikke kunne forudsiges eller beregnes på forhånd.

Derfor har vi brug for politisk mod og vilje til at satse på forskning, og her må staten – politikerne – altså blive mere ambitiøse. Der skal simpelthen flere penge til.

Med de sidste to finanslove og meldingerne om flere besparelser frem til 2020, bliver der sparet milliarder på forskning og uddannelse i Danmark. Det er uambitiøst, og det sætter Danmark tilbage.

En passende ambition ville i stedet være:

at skrue op for midler til uddannelse

at bruge 1,5 procent af det danske bruttonationalprodukt til forskning, herunder grundforskning.

at give langt flere midler som basisbevillinger til universiteterne – det vil skabe arbejdsro og bedre resultater for samfundet.

Vores samfund bygger på viden – på videnskab.

Videnskab er en særlig proces der sikrer objektivitet, reproducerbarhed, gennemskuelighed.

Videnskab er ikke bare meninger og holdninger. Videnskab sætter os fri af traditionernes åg. Videnskab hjælper os i livet med naturen. Videnskab skaber frihed og rigdom.

Tak til alle jer, der er mødt op for at bakke op om videnskaben og et samfund baseret på fakta og viden.

Kilde

olavbertelsen.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Demonstrationstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/olav-w-bertelsens-tale-ved-march-for-science-2017>